

Javno mjesto u prekršajima protiv javnog reda i mira

Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira (Narodne novine, 5/90., 30/90., 47/90., 29/94.) kao konstitutivni element većeg broja prekršaja propisuje da su počinjeni na javnom mjestu, ali Zakon ne daje definiciju javnog mjesta.

U pravnoj teoriji i sudskoj praksi je zauzet stav da je javno mjesto ono mjesto gdje je pristup moguć neograničenom i neodređenom broju osoba (javno mjesto u užem smislu – realno javno mjesto), ali i ono mjesto koje nije dostupno neograničenom i neodređenom broju osoba, ali je radnja djela ili su posljedice djela dostupne javnosti (javno mjesto u širem smislu – fiktivno javno mjesto).

Prema **P. Tomaševiću** (Upravno pravo, posebni dio – Unutrašnji poslovi, Republički sekretarijat za unutrašnje poslove SR Hrvatske, Zagreb, 1989., str. 160.) "nedvojbeno je da su to ulice, trgovi, ugostiteljske radnje, željeznice, autobusi, brodovi, avioni, parkovi, čekaonice i dr." Javnim mjestom mogu se smatrati i druga mjesta, ali je pri tome uvijek bitno da su ta mjesta "izložena pogledu javnosti". **Bašić, I. i dr.** (Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira, Zbirka pravnih propisa, br. 176., Narodne novine, Zagreb, 1981., str. 12.-14.) navode da se javnim mjestom mogu smatrati "mjesta namijenjena za promet građana, kao što su: trgovi, ulice i drugi javni putovi; vozila javnog prometa (željeznice, autobusi, brodovi, avioni); zatim parkovi i drugi javni nasadi. Javnim mjestima treba smatrati također i ugostiteljske radnje, trgovine i poslovnice poduzeća određene za primanje stranaka u vezi s poslovanjem poduzeća; zatim uredske prostorije državnih tijela namijenjene za uredovanje sa strankama, zajedno s pristupima do tih prostorija (stubišta, čekaonice, hodnici). (...) Polja, livade, vrtovi i dvorišta privatnih kuća, otvoreni vidiku, također ulaze u pojam javnog mjesta. (...) Od zajedničkih prostorija u višestambenim zgradama trebalo bi smatrati javnim mjestom stubišta koja su pristupačna uvijek svim stanarima, a redovno i drugim građanima; zatim i dvorišta takvih kuća koja su pristupačna svim stanarima, a redovno i vidiku iz stanova. (...) Kod privatnih stanova mogu se smatrati javnim mjestom dvorišta, otvorene terase i balkoni izloženi vidiku publike. Mogli bi se smatrati prekršajima počinjenim na javnom mjestu i izgredi počinjeni u privatnom stanu pod takvim okolnostima da su u konkretnom slučaju bili pristupačni zapažanju publike, npr. izgredi u stanovima kod otvorenih prozora do ulice, koji su zbog svoje bučnosti izazvali skupljanje prolaznika. Za ocjenu postojanja prekršaja s obzirom na "javno mjesto" nije odlučno je li u određenom momentu doista i bilo

publike koja je događaj promatrala ili čula." **Obrenović, Ž. i dr.** (Zaštita javnog reda i mira u SFRJ, Savremena administracija, Beograd, 1985., str. 18.) navode da se javno mjesto "može klasificirati kao realno javno mjesto (ulica, trg, kazališna dvorana i sl.), a može biti i fiktivno javno mjesto (balkon, terasa i sl.)" Obrenović i drugi dijele realna javna mjesta na apsolutna, ograničena i privremena (str. 77.-78. i 291.-292.). Tako su apsolutna javna mjesta "ona javna mjesta koja su kao takva određena po namjeni i funkciji kao javna mjesta, pa su stoga to: apsolutno i permanentno otvorena javna mjesta. U ovu vrstu javnih mjesta dolaze: ulice, trgovci, javni putovi i slično. Međutim, ima i takvih javnih mjesta koja su po namjeni i funkciji otvorena, ali ograničena (primjer: trgovinske i ugostiteljske radnje i slično). Otuda, ova javna mjesta su ograničeno otvorena, tj. ona imaju svojstvo javnog mjesta samo dok su otvorena i dok se prema tome u njih može ući bez određenih uvjeta (primjer: otvoreno 7-20 sati). Ova podjela ima pravni i praktični značaj. Tako, ako osoba učini prekršaj na ulici kao javnom mjestu apsolutno i permanentno otvorenom, prekršaj izvršen na ulici u ma koje doba, smatra se da je izvršen na javnom mjestu. Međutim, stvar tako ne stoji kad se radi o ograničeno otvorenom javnom mjestu. Ako, pak, netko učini prekršaj u ugostiteljskoj radnji u vremenu kada je ova zatvorena i bez gostiju, onda ne stoji prekršaj izvršen na javnom mjestu, mada može postojati eventualno neki drugi prekršaj. U stvari, radi se o slučaju da je ugostiteljska radnja javno mjesto po namjeni i funkciji, ali *in concreto* ona u momentu izvršenja prekršaja nema funkcionalno svojstvo. U stvari, u konkretnom slučaju nedostaje otvorenost mjesta kao uvjet funkcionalnosti, koja odnosnom mjestu odnosno ugostiteljskoj radnji kao namjenski otvorenom javnom mjestu oduzima funkcionalnost, tj. otvorenost, pa stoga i mogućnost nazočnosti osoba na odnosnom mjestu bez uvjeta". Privremeno javno mjesto ili javno mjesto *ad hoc* je mjesto koje "po svojoj namjeni nema značaj javnog mjesta, ali se tretira javnim mjestom, kada u određenom vremenu služi za ovu svrhu. (...) Suština stvari je tu, da nazočnost osoba na mjestu s određenim ciljem, mjestu koje po namjeni nije javno mjesto, ovo mijenja u mjesto koje se tretira javnim mjestom. Tako, nejavno mjesto *in concreto*, dobija funkcionalno svojstvo na osnovu koga se odnosno mjesto tretira javnim mjestom (...). Za praksu je ovo od značaja, a naročito na seoskom području karakteristično je, da se na nekim mjestima, koja inače nisu javna mjesta, održavaju u određenim prigodama, zabave i slični skupovi. Takva mjesta, za vrijeme dok se na njima održavaju takvi skupovi, tretiraju se javnim mjestom. Isto tako, kada se na određenom prostoru, livadi i slično skupe građani, obično radi nekog znamenja i slično, za vrijeme, dok se oni na odnosnom mjestu nalaze, ono se tretira javnim mjestom. Kada se građani sa takvog mjesta razidu ono gubi značaj da bi se tretiralo javnim mjestom."

Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, u presudi broj JŽ-2364/08 od 6. listopada 2009. g., zauzeo je jasan stav o privatnom stanu kao fiktivnom javnom mjestu: *Odredbom članka 13. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira utvrđeno je da taj prekršaj čini onaj koji se na javnom mjestu tuče, svađa, viče ili na drugi način remeti javni red i mir. U konkretnom slučaju je okrivljenik, što je navedeno i u optužnom prijedlogu, jakom glazbom ometao noćni mir okolnih stanara, pa samim tim i stan u konkretnom slučaju dobiva elemente javnog mjesta.* **Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske**, u presudi broj: JŽ-2806/2011 od 30. listopada 2013. g., zauzeo je stav o garaži stambene zgrade kao fiktivnom javnom mjestu: *(...) garaža stambene zgrade kao kategorizaciji javnih mjesta, spada u tzv. fiktivna javna mjesta, tj. ona mjesta koja po svojoj namjeni nisu javna mjesta, ali pod određenim uvjetima to mogu biti. Uvjete koji čine takva mjesta javnima, prvostupanjski sud nije ni pokušao utvrditi, olako navodeći da je predmetna garaža dostupna javnosti, a sve one okolnosti koje*

bi postojale u vrijeme izvršenja prekršaja i koje bi kao takve činile navedeno mjesto javnim, ostale su, kao potencijalno moguće, neutvrđene, jer kod određivanja javnosti nekog mjesta, nije dovoljno samo navesti da je određeno mjesto moglo biti dostupno javnosti, već je potrebno utvrditi da li se radnja prekršaja zaista reflektirala na javnom mjestu.

Postojeća pravna praznina bit će otklonjena donošenjem novog Zakona budući da **Prijedlog Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, P.Z. broj 172**, koji je u saborsku proceduru upućen 2012. godine, <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=50251>, u članku 2. stavku 2. definira pojam javnog mjesta. Tako se javnim mjestom smatra svaki prostor koji je u bilo koje vrijeme bezuvjetno dostupan svakome, prostor koji je uz ograničenje vremena ili pod drugim uvjetom dostupan svakome te prostor koji je pod određenim uvjetima dostupan određenim osobama. Također, propisuje se da je prekršaj počinjen i u slučaju kada je počinjen na prostoru koji nema obilježja javnog mjesta, ako je to mjesto dostupno pogledu ili čujnosti s javnog mjesta ili je njegova posljedica nastupila na javnom mjestu. U obrazloženju navedene odredbe zakonskog prijedloga predlagatelj (Vlada Republike Hrvatske) navodi: "Pod javnim mjestima podrazumijevaju se ona javna mjesta koja su trajno dostupna neograničenom broju osoba, primjerice ulice, trgovci, parkovi, šetališta i sl. Također, pod javnim mjestima podrazumijevaju se i ona javna mjesta koja su namijenjena neograničenom broju osoba, ali uz određena ograničenja, koja se mogu odnositi na radno vrijeme ili neke druge uvjete, primjerice kazališta, trgovine, ugostiteljski objekti otvorenoga tipa, sredstva javnog prijevoza, brodovi, zrakoplovi, vlakovi, stadioni i sportske dvorane, uredi i čekaonice javnih službi, banaka i drugih institucija, namijenjenih za pristup njihovih stranki i drugih građana i sl. Prostori koji su pod određenim uvjetima dostupni određenim osobama bili bi primjerice: obrazovne ustanove, zbornice, zabavni i sportski klubovi sa članskim iskaznicama, vijećnice, poslovni prostori trgovačkih društava i sl. Prekršaj je počinjen na javnom mjestu i u situacijama kada su njegova obilježja ostvarena na prostoru koji nema značaj javnog mjesta ako je to mjesto dostupno pogledu ili čujnosti s javnog mjesta ili je njegova posljedica nastupila na javnom mjestu (primjerice: balkoni, terase, dvorišta privatnih kuća i sl.)"

Priredio: dr. sc. Damir Juras, MUP RH, Odjel prvostupanjskog disciplinskog sudovanja MUP-a u Splitu

Engl.: Public place in violation of public order and peace